

Vyvěšeno dne: 24. 1. 2024

Svěšeno dne: 8. 2. 2024

7 Tdo 1086/2023

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud projednal v neveřejném zasedání dne 24. 1. 2024 v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Mazáka a soudců JUDr. Radka Doležela a JUDr. Romana Vicherka, Ph.D., dovolání obviněného **JUDr. Romana Švaňhala, Ph.D.**, trvale bytem XY, podané proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 6. 2023, sp. zn. 44 To 156/2023, v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 6 T 71/2019 a rozhodl takto:

Podle § 265k odst. 1 tr. ř. **se zrušují** usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 6. 2023, sp. zn. 44 To 156/2023, a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 21. 2. 2023, sp. zn. 6 T 71/2019.

Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Podle § 265m odst. 1 tr. ř., § 222 odst. 2 tr. ř. se trestní věc obviněného JUDr. Romana Švaňhala, Ph.D., pro skutek spočívající v tom, že

v přesně nezjištěné době v mezidobí od počátku roku 2015 do června 2017 v rodinném domě v ulici XY, kde bydlel s dnes již bývalou družkou, poškozenou Evou Galašovou, této hrozil vyhozením na ulici a dále tím, že společný syn, nezletilý AAAAA (pseudonym), zůstane u něj, a to pokud kontaktuje policii, dále jí vyhrožoval, že z ní udělá blázna, „cvoka“, zničí ji v orchestru, neboť má konexe, dále jí jako houslistce útočil na ruce, přičemž jí říkal, že už nebude hrát, že jí rozbije housle, v poškozené jeho výhrůžky vyvolávaly strach a bála se jej, přičemž v jednom případě, kdy chtěla telefonicky přivolat policii, tak jí vytrhl z ruky její mobilní telefon zn. LG a s tímto udeřil o dlažbu a rozbil jej,

to vše v návaznosti a v souvislosti s jednáním spočívajícím v tom, že poškozenou Evu Galašovou od počátku roku 2015 do června 2017 ponižoval tím, že jí sděloval, že je neschopná, že nic neumí, že může být jako chudý umělec ráda, že je s obviněným,

že se neumí postarat o dítě, dále jí urážel vulgárními výrazy, že je kurva, resp. židovská kurva, posmíval se jí s ohledem na její vadu řeči – zadržávání, a to tak, že jí říkal „kokta“, cca od roku 2016 pak poškozenou i fyzicky napadal tím způsobem, že do ní opakovaně strkal, a to tak, aby narazila na roh např. dveří, nábytku, parapetu, tahal poškozenou za vlasy, bil ji pet lahví,

v čemž byly spatřovány Obvodním soudem pro Prahu 4 přečiny vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku a nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku,

postupuje

Městskému úřadu ve Žďáru nad Sázavou.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutí soudů prvního a druhého stupně

1. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 21. 2. 2023, č. j. 6 T 71/2019-3155, byl obviněný uznán vinným přečinem vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku a přečinem nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku, které měly spočívat v jednání popsaném ve výroku shora. Za tyto přečiny byl obviněnému uložen podle § 175 odst. 1, § 43 odst. 1 tr. zákoníku úhrnný trest odnětí svobody v trvání 20 měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu 30 měsíců. Výroky podle § 228 odst. 1 tr. ř. a § 229 odst. 2 tr. ř. bylo rozhodnuto o uplatněném nároku poškozené na náhradu nemajetkové újmy.

2. Odvolání obviněného směřované do všech výroků rozsudku soudu prvního stupně bylo usnesením Městského soudu v Praze ze dne 21. 6. 2023, č. j. 44 To 156/2023-3241, zamítnuto podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Proti usnesení Městského soudu v Praze podal obviněný dovolání s odkazem na důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), h) tr. zákoníku. Připomněl dosavadní průběh trestního řízení a jeho souvislost s opatrovnickým sporem. V návaznosti na obsah kasačního usnesení Nejvyššího soudu zdůraznil, že soudy se odmítly zabývat tím, jakou formou, intenzitou, případnou vzájemností a vztahem k opatrovnickému sporu probíhala komunikace mezi obviněným a poškozenou. Poukázal na zásadu subsidiarity trestní represe a princip *ultima ratio*.

4. Podle obviněného nedošlo i přes upozornění Nejvyššího soudu ke změně v jednostranném hodnocení důkazů soudy. Ve snaze dospět opět k odsouzení obviněného soud prvního stupně vyňal určité domnělé dílčí skutky a bez ohledu na výtky Nejvyššího soudu byl obviněný znovu uznán vinným, a to s jinou právní kvalifikací. Podle dovolatele jsou přitom skutková zjištění soudů v extrémním rozporu s důkazy. V obsáhlém odůvodnění rozsudku opakuje soud prvního stupně stejné argumenty a důkazy hodnotí v neprospěch obviněného a ve prospěch poškozené. Obviněný v opozici s tím v dovolání znovu shrnuje své výhrady zpochybňující věrohodnost svědecké výpovědi poškozené, podrobně se zabývá rovněž obsahem znaleckých posudků, připomíná rozdílný pohled soudů na chování každého z aktérů konfliktu s tím, že podle něj jde o oboustranné projevy nevhodného chování.

5. Za absurdní obviněný označil závěr soudu, že měl poškozené vyhrožovat vyhozením na ulici, a připomněl, že poškozená vlastnila a stále vlastní byt v Praze a rodinný dům (chalupu) na XY v okrese Náchod, kam se také v určité fázi odstěhovala a svůj návrat do domu obviněného ve XY podmiňovala tím, že obviněný zajistí trvalou nepřítomnost svých dcer v tomto domě. Kompletní konverzace poškozené s obviněným k uvedenému je součástí trestního spisu. V roce 2016 poškozená od obviněného odešla opakovaně. Obviněný proto ve snaze, aby se poškozená k němu vrátila, vystěhoval své dcery i s jejich věcmi z domu a stýkal se s nimi u svých rodičů. Pokud se obviněný v opatrovnickém řízení domáhal svěřeni syna do své péče a v tomto směru poškozenou vyrozuměl, nelze z toho dovozovat trestní odpovědnost.

6. Ve vztahu k namítanému nesprávnému posouzení skutku obviněný dále uvedl, že soud prvního stupně vyňal z výpovědi poškozené některé nijak blíže nespécifikované a časově nezařazené pasáže, ty pojal jako skutky a na základě toho shledal obviněného vinným z obou přečinů. Přitom není rozlišeno, který skutek naplňuje skutkovou podstatu kterého přečinu, a není ani jasné, kdy, kde a jakým způsobem mělo k tomu či onomu jednání dojít. Není odůvodněna nová právní kvalifikace, odůvodnění zůstalo vztažené k § 199 tr. zákoníku. Z výroku rozsudku ani z odůvodnění neplyne, jaký trestný čin se vztahuje ke kterému konkrétnímu údajnému jednání obviněného. Skutková věta je ve výroku uvedena pouze jedna a celé jednání v ní popisované je ohraničeno stejnými roky. Jednočinný souběh uvedených dvou trestných činů, jimiž byl uznán vinným, není podle obviněného možný.

7. Jestliže soud prvního stupně v kontextu usnesení Nejvyššího soudu pouze zkoumal, zda není možné postihnout obviněného za spáchání jiných trestných činů, je takový přístup zcela proti smyslu rozhodnutí Nejvyššího soudu, který vytkl nejen nesprávné právní posouzení skutku, ale též celkový přístup k projednání a hodnocení celé trestní věci. Soudy jen stále znovu opakované skutečnosti tak byly pouze ve prospěch poškozené „našroubovány na novou právní kvalifikaci“.

8. Obviněný dále namítl, že postupem soudů spočívajícím v novém vymezení skutku v nynějším odsuzujícím rozsudku nebyla zachována totožnost skutku, neboť došlo ke změně jeho samotné podstaty.

9. Obviněný také namítl, že ve vztahu k nově použité právní kvalifikaci soud neprováděl dokazování, neuváděl skutečnosti vážící se k této nové právní kvalifikaci a své závěry opřel jen o výpověď poškozené. Vytkl rovněž, že bez odůvodnění nebyl proveden důkaz předloženou korespondencí jeho s poškozenou z období od června 2016 do začátku října 2016.

10. Závěrem obviněný znovu obsáhle shrnul svůj názor, že mu vytýkané jednání nebylo prokázáno, namítl rovněž nesprávnost výroku o náhradě nemajetkové újmy a navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí obou soudů a přikázal věc Obvodnímu soudu pro Prahu 4 k novému projednání, eventuálně aby sám rozhodl tak, že se obviněný zprošťuje obžaloby.

11. Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství v písemném vyjádření k dovolání poukázal na opakovanost námitek obviněného, podrobně vyložil, že ve věci podle jeho názoru nedošlo k opomenutí důkazů ani k svévolnému hodnocení důkazů. Věrohodnost výpovědi obviněného a poškozené byla pečlivě posuzována v kontextu ostatních důkazů, z nichž mnohé vyvracejí obhajobu obviněného, zatímco věrohodnost poškozené je řadou důkazů

podporována. To státní zástupce podrobně rozvedl s tím, že nedošlo ani k porušení zásady *in dubio pro reo*. Obsáhle také odůvodnil, že nedošlo k porušení totožnosti skutku. Pochybení neshledal ani v popisu jednání obviněného ve výroku rozsudku ani v jeho právní kvalifikaci. Souběh přečinů vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku a nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku je podle státního zástupce možný. Státní zástupce neuvedl, zda má na mysli souběh jednočinný, anebo vícečinný. K souběhu uvedl, že z rozhodnutí Nejvyššího soudu publikovaného pod č. 25/1983 Sb. rozh. tr. vyplývá, že je-li pohrůžka usmrcením, těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou prostředkem k vynucení určitého chování, nejde o trestný čin nebezpečného vyhrožování podle § 353 tr. zákoníku, ale o trestný čin vydírání podle § 175 tr. zákoníku. V aktuálně řešené trestní věci však podle státního zástupce prokázané jednání obviněného spočívalo v celé škále nevhodného, hrubého a ponižujícího zacházení s poškozenou, v jehož rámci pouze některá z pohrůžek byla prostředkem vynucení si určitého chování a jiná již byla pronášena bez souvislosti s tím, jen v rámci jakési normy jeho vystupování vůči poškozené.

12. Za zjevně neopodstatněnou označil státní zástupce také námitku týkající se subsidiarity trestní represe. Tato zásada podle něj přehlédnuta nebyla, prvostupňový soud všechny podstatné okolnosti hodnotil, přičemž dospěl k odůvodněnému závěru, že míra společenské škodlivosti projednávaného jednání je naprosto dostačující pro to, aby se jednalo o trestný čin. Společenskou škodlivost jednání obviněného podle státního zástupce zvyšuje postavení obviněného jako soudce a okolnosti činu (ty státní zástupce blíže nespecifikoval). Závěrem státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání obviněného odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné.

13. Na vyjádření státního zástupce reagoval obviněný replikou, v níž však v podstatě pouze zopakoval některé své výhrady k rozhodnutí soudů obou stupňů a setrval na svém dovolacím návrhu.

14. K dovolání obviněného se prostřednictvím svého zmocněnce vyjádřila také poškozená. Setrvala na svém stanovisku k věci, připomněla traumatizující vliv trestního řízení a ztotožnila se s vyjádřením státního zástupce k dovolání. Uvedla, že předcházející rozhodnutí dovolacího soudu v této věci vnímá jako bagatelizaci násilného jednání obviněného vůči její osobě (k vyjádření připojila i své vyjádření k rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12. 10. 2022). Zdůraznila podle ní prokázané skutky obviněného, které pokládá za obzvláště významné pro doložení celkové strategie jeho jednání a jeho viny. Jde o pokračování útoků na poškozenou, napadání poškozené během předání nezletilého syna, křivá obvinění poškozené ze skutků, kterých se nikdy nedopustila, znevažování, ponižování a dehonestační poškozené v rámci obhajoby obviněného. Za nepřijatelný, procesně chybný a nespravedlivý vnímá poškozená závěr Nejvyššího soudu o tom, že doložená jednání obviněného nemohou být hodnocena jako domácí násilí. Poškozená se rovněž pozastavila nad obsahem repliky obviněného k vyjádření Nejvyššího státního zastupitelství, podrobně se vyjádřila k některým částem této repliky a dále k incidentům proběhlým mezi ní a obviněným a k nahrávkám při nich pořizovaným, ze kterých citovala. Podrobně se vyjádřila také k průběhu trestního řízení a k neodůvodněným návrhům obviněného na výslechy některých svědků. Navrhla, aby dovolání obviněného bylo odmítnuto.

K procesnímu vývoji věci

15. Je vhodné předeslat, že v této trestní věci byl obviněný dvěma předchozími rozsudky Obvodního soudu pro Prahu 4 (ze dne 25. 11. 2020, č. j. 6 T 71/2019-2288 a ze dne

18. 1. 2022, č. j. 6 T 71/2019-2816) uznán vinným zločinem týrání osoby žijící ve společném obydlí, prvním rozsudkem podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. b), d) tr. zákoníku, druhým podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. d) tr. zákoníku. První z těchto rozsudků byl zrušen usnesením Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2021, sp. zn. 44 To 11/2021, druhý usnesením Nejvyššího soudu ze dne 12. 10. 2022, sp. zn. 7 Tdo 850/2022, kterým byl zrušen také navazující rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 25. 5. 2022, sp. zn. 44 To 66/2022 (jímž došlo pouze ke změně výroků o trestu a o náhradě nemajetkové újmy).

16. Zločinu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. d) tr. zákoníku se obviněný podle zjištění ve výroku rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 18. 1. 2022, s nimiž se ve svém druhém rozhodnutí (v jiném složení senátu) ztotožnil také Městský soud v Praze, dopustil v podstatě tím, že nejméně od počátku roku 2015 do června 2017, kdy poškozená útekem ukončila vzájemné soužití, především v místě společného bydliště, tj. v rodinném domě ve XY, úmyslně dlouhodobě psychicky a fyzicky týral tehdejší družku Evu Galašovou, a to s postupně vzrůstající intenzitou. Nejprve v rámci partnerského vztahu porušoval vzájemné dohody o způsobu soužití, následně jí odmítl půjčovat osobní motorové vozidlo, takže poškozená byla závislá na jeho vůli, přičemž se cítila osamělá a izolovaná, bezdůvodně ji kontroloval, postupně ji začal ponižovat sděleními, že je neschopná, nic neumí, může být jako chudý umělec (profesionální houslistka) ráda, že je s ním, neumí se postarat o dítě. Frekvence těchto urážek se stupňovala, dále ji začal urážet vulgárními výrazy jako například výrazem „kurva“, resp. „židovská kurva“, posmíval se jí pro její vadu řeči (zadržávání) a nazýval ji výrazem „kokta“. Následně asi v roce 2016 jeho slovní agrese přerostla ve fyzickou agresi tak, že k poškozené přistupoval způsobem, který v ní vyvolával strach, opakovaně do ní strkal tak, aby narazila na roh např. dveří, nábytku či parapetu, tahal ji za ruce a za vlasy, přičemž jí říkal, že ji zničí, že již nebude hrát, že jí rozbije housle, bil ji pet lahví, útočil jí na ruce. Když byl vůči ní agresivní, vyhrožoval, že pokud kontaktuje policii, vyhodí ji na ulici a syn zůstane u něho, dále jí vyhrožoval, že pokud odejde, udělá z ní blázna, cvoka a zničí ji v orchestru, neboť má konexe. Rovněž požadoval sex, a poté, co jej poškozená odmítla, vzal jí za trest věci, které jí dříve daroval. V jednom případě, když poškozená chtěla telefonicky přivolat policii, vytrhl jí z ruky mobilní telefon, udeřil jím o dlažbu a rozbil ho, což vše vedlo k tomu, že počínaje rokem 2016 se u poškozené rozvinula porucha přizpůsobení projevující se tím, že nebyla schopna prožívat radost a byla narušena její výkonnost, koncentrace a pozornost.

17. Nejvyšší soud ve svém předchozím (kasačním) shora označeném rozhodnutí v této věci vytkl především nesprávné právní posouzení skutku. Zabýval se jednotlivými formami jednání obviněného zahrnutými do výroku o vině a uzavřel, že některé z nich nelze považovat za týrání ve smyslu uvedeného ustanovení a nemohly nabýt povahy týrání ani v důsledku délky doby jejich trvání, zatímco jiné by mohly být způsobily naplnit znaky týrání, avšak pouze za předpokladu, že by k nim docházelo soustavně a s určitou intenzitou, což ze zjištění soudů nevyplývalo. Nejvyšší soud uzavřel, že skutek, jak byl zjištěn a vyjádřen ve výroku o vině, nenaplňuje znaky trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku. Vyložil rovněž, že v odsuzujících rozsudcích nebyly vyjasněny a specifikovány způsob, intenzita, četnost a časový rámec jednotlivých způsobů jednání obviněného, to vše při respektování zásady *in dubio pro reo*. Podrobně poukázal na zásadu subsidiarity trestní represe a princip *ultima ratio*. Vytkl některé jednostrannosti a neúplnosti při hodnocení důkazů soudy. Zabýval se mimo jiné i souvislostí trestního stíhání obviněného s opatrovnickým sporem o společného syna obviněného a poškozené. Připomněl mimo jiné, že v roce 2016 obviněný poškozené sdělil, že bude požadovat jejich syna do vlastní péče, přičemž ve výroku o vině trestným činem podle § 199 tr. zákoníku bylo uvedeno jako součást

týrání poškozené, že jí obviněný „vyhrožoval“, že syn zůstane u něj, což je však sdělení, které znaky týrání nevykazuje.

Posouzení věci Nejvyšším soudem

18. Nejvyšší soud se nyní na základě dovolání obviněného věci znovu zabýval a shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř., bylo podáno obviněným jako oprávněnou osobou podle § 265d odst. 1 písm. c) tr. ř., prostřednictvím obhájkyne podle § 265d odst. 2 tr. ř., ve lhůtě a na místě podle § 265e odst. 1 tr. ř., a s obsahovými náležitostmi podle § 265f odst. 1 tr. ř.

19. Nejvyšší soud neshledal důvody k odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 tr. ř. Poté podle § 265i odst. 3, 4 tr. ř. přezkoumal napadené usnesení i předcházející řízení a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné z hlediska dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř.

K důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

20. Při nynějším opětovném přezkoumání věci vycházel Nejvyšší soud z toho, že podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, když rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhané podstatné důkazy.

21. Pokud jde o první z těchto alternativ, ve výroku rozsudku soudu prvního stupně nelze vysledovat, která zde uvedená rozhodná skutková zjištění považoval soud za určující pro naplnění znaků toho kterého z obou přečinů, jimiž uznal obviněného vinným. Ve spojení s odůvodněním rozsudku však lze vycházet z toho, že naplnění skutkové podstaty přečinu vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku spatřoval soud v tom, že obviněný měl nutit poškozenou k tomu, aby nekontaktovala policii, a to pod pohrůzkou těžké újmy, která měla spočívat jednak v tom, že poškozenou „vyhodí na ulici“, respektive ji „vyhodí z bytu“, jednak v tom, že společný syn nezletilý AAAAA, zůstane u obviněného v jeho péči. Naplnění skutkové podstaty přečinu nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku soud prvního stupně shledal v tom, že obviněný poškozené vyhrožoval, že z ní udělá blázna, „cvoka“, zničí ji v orchestru, neboť má konexe, útočil jí na ruce a říkal jí, že už nebude hrát, že jí rozbije housle, přičemž v poškozené jeho výhrůžky vyvolávaly strach a bála se jej. U ostatních zjištění uvedených v tzv. skutkové větě výroku rozsudku nelze ani ve spojení s jeho odůvodněním identifikovat, ke kterým znakům kterého z přečinů se mají vztahovat.

22. Uvedené slovní výroky obviněného (kromě slovních výroků jde pouze o nejasné a blíže nespecifikované zjištění o „útočení na ruce“) identifikovatelné jako podle soudu určující pro naplnění znaků přečinů vzal soud za prokázané ze svědecké výpovědi poškozené, které v kontextu ostatních důkazů uvěřil. Poškozená skutečně vypověděla, že obviněný citované výroky pronesl. Zjevný rozpor těchto skutkových zjištění s důkazy dán není. Ostatní zjištění uvedená ve výroku rozsudku jsou z hlediska znaků přečinů, jimiž byl obviněný uznán vinným, irelevantní.

23. Námitka vztahující se k tomu, že ve vztahu k rozhodným zjištěním nebyly nedůvodně provedeny navrhané podstatné důkazy, konkrétně část korespondence mezi obviněným a poškozenou, je zjevně neopodstatněná. Nejde totiž o důkazy, které by měly takový vztah

k rozhodným dokazovaným skutečností, že by mohly potvrdit nebo vyvrátit, že obviněný předmětné výroky v rámci partnerských sporů obou aktérů pronesl.

24. Dovolatel neuplatnil námitku, že rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech.

25. Z hlediska dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. by dovolání bylo zjevně neopodstatněné.

K důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř.

26. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Jde o to, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly právně posouzeny v souladu s příslušnými normami hmotného práva. Námitky obviněného vztahující se k hmotně právnímu posouzení skutku jsou podřaditelné pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř.

27. Pokud jde o námitku porušení totožnosti skutku, jde primárně o otázku procesní povahy, která je řešena v § 220 odst. 1 tr. ř. tak, že soud může rozhodovat jen o skutku, který je uveden v žalobním návrhu. Na to navazuje ustanovení § 220 odst. 3 tr. ř., že právním posouzením skutku v obžalobě není soud vázán. I když námitka týkající se totožnosti skutku jakožto procesního institutu dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) ani h) tr. ř. bez dalšího nenaplnuje, lze připustit, že výjimečně by při nerespektování totožnosti skutku mohlo dojít k naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., pokud by takové porušení mělo nebo mohlo mít přímý vliv na právní posouzení jednání obviněného. K porušení principu totožnosti skutku však v dané věci nedošlo. Podstatné je, že shora zmíněné relevantní jednání (výroky) obviněného bylo součástí skutku, který byl popsán v žalobním návrhu (a také v předchozích odsuzujících rozsudcích). Vzhledem k tomu, že byla zachována totožnost jednání, byla zachována totožnost skutku. Totožnost skutku je zachována při rozdílném následku i tehdy, když skutečnosti zjištěné v hlavním líčení, které charakterizují jednání obviněného, jsou alespoň částečně totožné s popisem jednání v žalobním návrhu, to znamená i tehdy, jestliže některé části jednání obžalovaného odpadnou či se změní, případně přibudou. Uvedenému závěru nebrání odlišný individuální objekt (a tedy i odlišný tvrzený následek) uvedených trestných činů.

28. S tím souvisí závěr, že z procesního hlediska (formálně vzato) nebylo pochybením, jestliže soud v nyní přezkoumávaném rozsudku uznal obviněného vinným jen částí jednání původně pojatého do obžaloby a do výroku předchozího odsuzujícího rozsudku a zároveň nerozhodl o zproštění obžaloby pro zbývající část žalovaného jednání.

29. Obecně není vyloučeno, aby skutek byl oproti původní právní kvalifikaci podle § 199 tr. zákoníku právně kvalifikován podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku a § 353 odst. 1 tr. zákoníku, ačkoli takto původně kvalifikován nebyl (viz § 220 odst. 3 tr. ř.). Nic na tom nemění, že v posuzovaném případě tento postup nalézacího soudu vykazuje určité rysy účelovosti, jak na to poukazuje dovolatel.

30. Jednočinný souběh trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku s trestnými činy vydírání podle § 175 tr. zákoníku a nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku je možný. Trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí

podle § 199 tr. zákoníku, který byl předmětem žalobního návrhu, je trestným činem trvajícím (viz usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2014, sp. zn. 15 Tdo 887/2014, publikované pod č. 17/2015 Sb. rozh. tr.). Trvajícím trestným činem je takový čin, kterým pachatel vyvolá protiprávní stav a pak jej udržuje, případně protiprávní stav pouze udržuje, aniž jej vyvolal. Předmětem postihu je právě ono udržování (nikoli pouhé způsobení) protiprávního stavu, které pachatel stále obnovuje. Znak trvání se vyznačuje plynulostí navozeného protiprávního stavu, který existuje nepřetržitě až do jeho ukončení. Trestné činy trvající se posuzují – stejně jako pokračující trestné činy – jako jediný skutek, rozdíl je však v tom, že u trestných činů trvajících nelze oddělovat jednotlivé dílčí útoky ve smyslu § 12 odst. 12 tr. ř., i když se i trvající trestné činy reálně skládají z jednotlivých a třeba i různých konání či opomenutí pachatele. Také pro trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku je typické souvislé páchaní nerozpadající se do dílčích útoků. I když mezi jednotlivými dílčími akty mohou být určité časové rozestupy, případně mohou být dílčí akty uskutečňovány i v určitých periodách, podstatou tohoto trestného činu je celistvý, na dílčí útoky nedělitelný souhrn zdánlivě samostatných jednání.

31. V jednočinném souběhu s trvajícím trestným činem týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku mohou být spáchány některé trestné činy, například vydírání podle § 175 tr. zákoníku, ublížení na zdraví podle § 146 tr. zákoníku, ale také nebezpečné vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku. V takových případech lze hovořit o tom, že trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku je tzv. zastřešujícím ve vztahu k oněm dalším, které „překrývá“ a spojuje ve skutek jediný. Obecně lze říci, že v podobných případech není vyloučeno, že jeden z dílčích aktů trvajícího trestného činu vystoupí do popředí jako výraznější, narušující i další individuální objekt (dochází k tzv. ideální konkurenci trestných činů), na což je třeba reagovat použitím další právní kvalifikace, která se ovšem může týkat právě jen některých nebo jen jediného dílčího aktu, zatímco ostatní, třeba i fakticky velmi podobné, z nějakého důvodu naplňují znaky pouze „zastřešujícího“, trvajícího trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí.

32. Jiná je ovšem otázka právního posouzení určitých částí jednání obviněného původně uvedených v žalobním návrhu, jestliže soud v tomto jednání neshledá trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku a uzná obviněného vinným nikoli tímto „zastřešujícím“ trestným činem, ale pouze dílčími akty, které právně posoudí nikoli jako trvajícím trestným činem, nýbrž například jako trestné činy vydírání podle § 175 tr. zákoníku a nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku, jako je tomu v posuzovaném případě. Pak je nutno zkoumat a v rozsudku vyjádřit, v jakém vztahu jsou tyto trestné činy, jimiž má být obviněný uznán vinným, a také kterými konkrétními dílčími akty byly spáchány.

33. Nesprávné právní posouzení jednání obviněného v daném případě spočívá především v tom, že soudy považovaly oba posledně uvedené trestné činy za spáchané v tzv. jednočinném souběhu. Ten je logicky vyloučen, jestliže pohrůžka usmrcením, těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou je prostředkem vynucení určitého chování. Pak jde pouze o trestný čin vydírání § 175 odst. 1 tr. zákoníku (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 11. 2013, sp. zn. 8 Tdo 1256/2013). To, že soudy obou stupňů považovaly uvedené dva trestné činy za spáchané v jednočinném souběhu, vyplývá už z výroku rozsudku nalézacího soudu, který pojal celé jednání obviněného jako jeden celek, aniž by vymezil a oddělil jednotlivá jednání jako skutky – trestné činy. Totéž vyplývá i z odůvodnění rozsudku. Závěr, že oba trestné činy byly spáchány v jednočinném souběhu, je výslovně obhajován v napadeném usnesení odvolacího soudu (v odst. 10 odůvodnění). Takový závěr je ovšem nesprávný a nelogický. Podle tzv. právní věty rozsudku obviněný spáchal přečin vydírání

podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku tím, že jiného (poškozenou) pod pohrůzkou jiné těžké újmy nutil, aby něco opomenul, a současně spáchal přečin nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku tím, že jinému (poškozené) vyhrožoval jinou těžkou újmou takovým způsobem, že to mohlo vzbudit důvodnou obavu. V takovém případě, pokud nejsou jednotlivá jednání obviněného v rozsudku jasně oddělena, může být vyhrožování jinou těžkou újmou pouze trestným činem vydírání. Na druhé straně by nebyl vyloučen tzv. vícečinný souběh obou trestných činů, pokud by byly pouze některé z pohrůžek prostředkem k vynucení určitého chování poškozené, jak měl patrně na mysli státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve svém vyjádření. Není však akceptovatelný závěr, že by pachatel současně pronášel výhrůžky (schopné vzbudit důvodnou obavu), které by byly prostředkem k vynucení určitého chování, a současně výhrůžky, které by takovým prostředkem nebyly. Nic takového ostatně soudy neshledaly.

34. Závěr o vícečinném souběhu uvedených trestných činů by byl akceptovatelný, pokud by příslušné části jednání obviněného byly nějak odděleny. Potom by bylo reálné, že by jakožto zasahující jiný objekt trestného činu představovaly samostatné skutky. Jestliže nalézací soud v odůvodnění rozsudku dospěl k závěru, že obviněný naplnil znaky přečinu vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku tím, že nutil poškozenou k tomu, aby nekontaktovala policii, a to pohrůzkou „vyhození na ulici“, respektive „vyhození z bytu“, a pohrůzkou, že jejich nezletilý syn zůstane v péči obviněného, zatímco znaky přečinu nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1 tr. zákoníku tím, že poškozené vyhrožoval, že z ní udělá blázna, „cvoka“, zničí ji v orchestru, neboť má konexe, útočil jí na ruce a říkal jí, že už nebude hrát, že jí rozbije housle, mohlo to vést k závěru o spáchání obou trestných činů ve vícečinném souběhu. K takovému závěru ovšem soudy nedospěly (a vzhledem k nejasnému vymezení jednotlivých jednání ani dospět nemohly) a tím rozhodnutí zatížily vadou nesprávného právního posouzení.

35. V odsuzujícím rozsudku ani není tvrzeno, že k jednotlivým výhrůžným výrokům obviněného, z nichž každý měl porušovat jiný objekt trestného činu, došlo současně. Jednotlivá jednání nejsou ve výroku nijak časově ani jinak zařazena a specifikována. V tom spočívá další aspekt nesprávného právního posouzení skutku. Vyjádření skutkových okolností naplňujících jednotlivé znaky skutkových podstat vytykánych přečinů je ve výroku rozsudku nejasné, a to tím více, že výrok obsahuje řadu sdělení, která z hlediska použité právní kvalifikace zjevně nemají žádný význam.

36. Také odůvodnění samotné právní kvalifikace jednání obviněného (v daném případě právní kvalifikace jaksi „náhradní“) je nepřesvědčivé. Pokud lze vycházet z toho, že podle nalézacího soudu jsou znaky přečinu vydírání naplněny skutečnostmi shora uvedenými, pak je nedostatkem, že z rozsudku nelze ani orientačně zjistit, kdy a za jakých okolností k nim mělo dojít, případně zda opakovaně. Vymezeno je pouze rámcově období přibližně jednoho a půl roku, kdy mělo k jednání dojít. Za této situace není jednoznačně vyjádřeno, co soud rozumí nucením k opomenutí kontaktování policie, když bylo zjištěno, že poškozená policii kontaktovala (podobně jako obviněný) v souvislosti se spory s obviněným opakovaně. Pokud není nijak blíže upřesněno, o jaké kontaktování policie a v jaké době mělo jít, nespĺňuje toto konstatování požadavky kladené na konkretizaci výroku o vině trestným činem vydírání. Zejména ale skutkové okolnosti vyjádřené ve výroku o vině neodpovídají znaku „jiná těžká újma“ ve smyslu uvedeného ustanovení. Takovou těžkou újmou nemůže být požadavek obviněného, aby syn zůstal v jeho péči. Nejvyšší soud ve svém předchozím rozhodnutí připomněl, že obviněný v roce 2016 poškozené sdělil, že bude požadovat syna do vlastní péče, což je sdělení, které nevykazuje znaky týrání. Stejně tak podobné výroky

nenaplnují ani znak pohrůžky těžkou újmou ve smyslu § 175 odst. 1 tr. zákoníku. Nejvyšší soud ve zmíněném rozhodnutí v této věci také uvedl, že s narůstajícími spory mezi oběma partnery byla stále naléhavěji nastolována (nejen v úvahách partnerů, ale posléze i výslovně) otázka, u koho z nich bude v případě rozchodu vyrůstat nezletilý syn. Potenciálním sporem o dítě a rovněž potenciálním opatrovnickým soudním sporem byl pak vztah čím dál více prodchnut a charakterizován. Poškozená to vyjádřila mimo jiné tak, že obviněný jí vyhrožoval, že pokud odejde, přijde o dítě, tj. syn zůstane u obviněného. To jsou ovšem výroky poměrně typické pro situaci, v níž partneri ne zcela zvládají partnerskou krizi, popřípadě rozchod. Z hlediska hrozby „vyhozením na ulici“, respektive „vyhozením z bytu“ opět není jasné, co tím mělo být přesně míněno. Pokud jde o emotivně zabarvenou, expresivně vyjádřenou pohrůžku, že v případě rozchodu se partner bude muset odstěhovat, jde rovněž o obvyklou rétoriku spojenou s partnerskými spory souvisejícími s rozchodem. U poškozené je navíc závažnost takové hrozící újmy snížena tím, že měla i jinou možnost bydlení, kterou také využila, když se rozhodla soužití s obviněným ukončit.

37. Pokud jde o další výhrůžky obviněného, znaku vyhrožování těžkou újmou neodpovídá výrok obviněného, že z poškozené „udělá blázna“, neboť není jasné, co si lze pod takovou hrozbou představit a tedy čím měl takto obviněný konkrétně poškozené vyhrožovat. Snad je tím míněna buď hrozba šířením pomluvy, anebo nějaká iniciativa směrem k tomu, aby poškozená byla omezena na svéprávnosti. Rovněž výhrůžka obviněného, že poškozenou „zničí v orchestru“, je nejasná, patrně je tím míněno, že obviněný měl poškozené nějakým blíže neurčeným způsobem zničit pracovní kariéru. Obě tyto výhrůžky měly být spojeny se zdůrazňováním konexí obviněného. U těchto výhrůžek však muselo být poškozené jako inteligentní ženě zřejmé, že obviněný jako předseda okresního soudu nemá takovou moc, aby mohl ovládnout případné soudní řízení o omezení svéprávnosti a dosáhnout v něm výsledku, jaký si bude přát, tím méně aby mohl ovlivnit její kariéru vynikající houslistky, zástupkyně vedoucího skupiny houslí ve Státní opeře Národního divadla. Spíše mohly u poškozené vzbudit důvodnou obavu výhrůžky rozbitím houslí, u kterých lze předpokládat (vzhledem k tomu, na jaké úrovni poškozená hrála) vysokou cenu. Na druhé straně také u této pohrůžky nelze přehlédnout, že podle všeho byla učiněna v afektu v rámci partnerských konfliktů, což poškozená věděla, stejně jako to, že takové výhrůžky nikdy obviněný nerealizoval. Ve srovnání s rozbitím mobilního telefonu bylo oběma aktérům zřejmé, že způsobením vysoké škody na majetku poškozené by došlo evidentně ke spáchání úmyslného trestného činu, pro který by obviněnému hrozil postih (za zcela jiné a jednoznačné důkazní situace oproti této trestní věci). Nelze přehlédnout, že obviněný zjevně dbal na to, aby se nedopustil takového činu, kterým by poškozené způsobil výraznější škodu na zdraví nebo majetku. Partnerský vztah obviněného a poškozené byl bezesporu od určité fáze charakterizován závažnými rozpory, stresy, urážlivými výroky a hádkami, které však nikdy ani u jednoho z nich nevyústily ve skutečně vážné fyzické napadení (i přes oboustranné výhrůžky zabitím) nebo způsobení vážné škody na majetku. I přes obecné konstatování ve výroku rozsudku, že výhrůžky obviněného u poškozené „vyvolávaly strach a bála se jej“, lze mít pochybnost o tom, že u poškozené vznikala v jejich důsledku důvodná obava, že uvedené konkrétní výhrůžky obviněný uskuteční, a že podobné výhrůžky byly za dané situace vůbec způsobilé takovou obavu vyvolat.

38. I po změně právní kvalifikaci jednání obviněného ze strany nalézacího soudu je na místě připomenout, že při výkladu zákonných znaků trestných činů je v podobných případech nutno mít na paměti, že stát tu prostředky trestní represe zasahuje do výsostně soukromé sféry zpravidla rodinných či obdobných vztahů. Povaha těchto vztahů vyžaduje, aby stát tyto zásahy minimalizoval, aby k nim přistupoval zdrženlivě a aby je uplatňoval jen

v těch nejzávažnějších případech. Zmíněné vztahy jsou mnohdy zatíženy jevem, který je souhrnně označován jako domácí násilí. Trestní právo jako nejrobustnější prostředek ingerence státu není určeno k postihu domácího násilí ve všech jeho formách a projevech, ale má poskytovat nezbytnou ochranu tam, kde jsou intenzivním a velmi citelným způsobem dotčeny zájmy chráněné trestními zákony. Z toho vyplývá, že okruh skutkových okolností, které naplňují zákonné znaky trestných činů souvisejících s rodinnými vztahy, je třeba hledat v okolnostech vykazujících výrazně vyšší míru závažnosti nad rámec obvyklých neshod, rozmrštěk, slovních a fyzických napadení, urážek, výhrůžek, schválností apod.

39. To souvisí s pojetím zásady subsidiarity trestní represe, jak ji ve své judikatuře vymezil Ústavní soud a rovněž Nejvyšší soud, tj. s pojetím vztahujícím se i k interpretaci jednotlivých znaků skutkové podstaty trestného činu. Aktuálně k této problematice Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 9. 1. 2024, sp. zn. III. ÚS 1459/22, uvedl, že na zákonné úrovni je princip subsidiarity trestní represe vyjádřen v § 12 odst. 2 tr. zákoníku, podle kterého trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu. Jak Ústavní soud v minulosti vyložil, současný trestní zákoník ve své podstatě zachoval formálně-materiální pojetí trestného činu. Řešení obsažené v trestním zákoníku totiž staví na kombinaci formálního pojmu trestného činu (§ 13 odst. 1 tr. zákoníku) a materiálního korektivu rozsahu trestního bezprávní prostřednictvím subsidiarity trestní represe (§ 12 odst. 2 a § 39 odst. 2 tr. zákoníku). Trestněprávní nauka upřesňuje: „I když tento korektiv stojí legislativně-technicky mimo zákonnou definici (pojem) trestného činu (viz samostatná ustanovení § 12 odst. 2 a § 13), nic to nemění na podstatě teoretického pojetí trestného činu, pro něž je zásadní, že musí vymezovat rozsah trestního bezprávní, což se děje právě s odvoláním na zásadu subsidiarity trestní represe.“ (viz Kratochvíl, V. a kol. Trestní právo hmotné – obecná část. 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2012, str. 46). V činnosti orgánů aplikujících trestní právo plní zásada subsidiarity trestní represe mimo jiné úlohu interpretačního vodítka. Podle stanoviska Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2013, sp. zn. Tpjn 301/2012, má zakotvení zásady subsidiarity trestní represe a z ní vyplývajícího principu použití trestního práva jako „ultima ratio“ do trestního zákoníku význam i interpretační, neboť znaky trestného činu je třeba vykládat tak, aby za trestný čin byl považován jen čin společensky škodlivý. Jako interpretační vodítka se uvedená zásada uplatní v případě výkladu neurčitých pojmů, které interpretaci umožňují. Právě takové pojmy (vyhrožování, těžká újma, důvodná obava) byly v dané věci soudy prvního a druhého stupně vykládány, avšak jen povrchně, nejasně a bez přihlídnutí ke shora uvedeným zásadám.

40. Zásadu subsidiarity trestní represe zdůraznil Nejvyšší soud již ve svém předchozím rozhodnutí v této věci, když uvedl, že trestněprávní kvalifikace určitého činu jako trestného činu je nejzazším řešením, krajním prostředkem, který má význam z hlediska ochrany základních celospolečenských hodnot pouze v závažnějších případech protispolečenských jednání. Trestní právo nesmí zasahovat do společenského života z jiného důvodu než k ochraně před trestnými činy vymezenými v trestních zákonech. To souvisí se zásadou subsidiarity trestní represe a z ní vyplývajícím principem *ultima ratio* (§ 12 odst. 2 tr. zákoníku), které brání tzv. hypertrofii trestní represe, která je příznačná pro totalitní režimy a vůbec pro situace, kdy fungování práva podléhá ideologickým tlakům. Z principu *ultima ratio* plyne, že trestněprávní řešení je nejzazší (subsidiární) prostředek k ochraně právního řádu. Vyžaduje se, aby stát uplatňoval prostředky trestního práva zdrženlivě, to znamená především tam, kde jiné právní prostředky selhávají nebo nejsou efektivní. Trestní právo disponuje těmi nejcitelnějšími prostředky státního donucení, které značně zasahují do práv a svobod občanů a jejich blízkých a mohou vyvolat i řadu vedlejších negativních účinků.

Proto legitimitu trestněprávních zásahů může odůvodnit výlučně nutnost ochrany elementárních právních hodnot před činy výrazně škodlivými pro společnost s tím, že neexistuje jiné řešení než trestněprávní a že pasivita státu by mohla vést ke svémoci či svépomoci občanů a k chaosu (viz Šámal, P., Gřivna, T., Bohuslav, L., Novotný, O., Herczeg, J., Vanduchová, M. a kol. Trestní právo hmotné. 9. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, str. 47). Jen důsledné respektování principu *ultima ratio* zaručuje, že omezení základních práv fyzických i právnických osob v důsledku trestních sankcí je možno považovat za proporcionální a odpovídající účelu trestního práva.

41. Právě z uvedených zásad měly soudy v daném případě dovodit, že uplatnění trestní odpovědnosti obviněného není na místě vzhledem k nižší společenské škodlivosti jeho jednání, které – ač popisováno soudy působí poměrně dramaticky – souviselo s vyhocenými partnerskými spory s poškozenou, které nabyly na intenzitě v souvislosti se sporem o to, komu bude svěřen do výchovy jejich nezletilý syn. Slovní výroky, které obžaloba a soudy nižších stupňů kladly obviněnému za vinu, mohly být proneseny v afektu, zesíleném frustrací z nadcházejícího rozchodu obou partnerů a opatrovnického sporu. Pokud obvodní soud akcentuje dlouhodobost jednání obviněného, z výroku rozsudku sice vyplývá široký časový rámec jednání obviněného, ale neplyne z něho, že by k vytýkaným výhrůžkám docházelo po delší dobu nebo opakovaně. Jak již Nejvyšší soud uvedl, jednání obviněného vykazuje znaky autoritativního, dominantního a necitlivého jednání, svévole a sebezprosazování. Na druhé straně nelze přehlédnout, že k vulgaritám a výhrůžkám mezi obviněným a poškozenou docházelo oboustranně. Konečně z hlediska uplatnění zásady subsidiarity trestní represe je významné i to, že v současné době již nešlo o posuzování případné trestní odpovědnosti za zločin, nýbrž pouze za přečiny.

42. Z toho, co bylo uvedeno výše, vyplývá, že již nalézací soud právně posoudil jednání obviněného v rozporu se zákonem. Napadené usnesení Městského soudu v Praze, jímž nebylo toto pochybení napraveno a jímž byl výrok o vině ponechán nedotčen, je rozhodnutím, které spočívá na nesprávném právním posouzení skutku ve smyslu § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. Z hlediska tohoto ustanovení je dovolání obviněného důvodné. Napadené rozhodnutí ani rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 nemohly obstát a bylo nutno je zrušit.

43. Vzhledem k těmto závěrům se Nejvyšší soud již blíže nezabýval určitými jednostrannostmi a neúplnostmi v hodnocení důkazů nalézacím soudem ani například tím, že odůvodnění odsuzujícího rozsudku se i přes změnu právní kvalifikace věci zabývalo převážně z hlediska právní kvalifikace původní, tj. podle § 199 tr. zákoníku, a jeho podstatná část je nadbytečná. Nejvyšší soud se nezabýval ani dalšími výroky rozsudku – o trestu a o uplatněném nároku poškozené na náhradu nemajetkové újmy.

Rozhodnutí dovolacího soudu

44. Z výše uvedených důvodů Nejvyšší soud k dovolání obviněného podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 6. 2023, sp. zn. 44 To 156/2023, a jako součást předcházejícího řízení i rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 21. 2. 2023, sp. zn. 6 T 71/2019. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

45. Nejvyšší soud mohl ve věci ihned sám rozhodnout rozsudkem (§ 265m odst. 1 tr. ř.), a to v situaci odpovídající fázi trestního řízení před vydáním odsuzujícího rozsudku

Obvodního soudu pro Prahu 4. Vycházel z ustanovení § 222 odst. 2 tr. ř., podle něhož soud postoupí věc jinému orgánu, jestliže shledá, že nejde o trestný čin, avšak zažalovaný skutek by mohl být jiným orgánem posouzen jako přestupek nebo kárné provinění, o nichž je tento orgán příslušný rozhodovat. V daném případě by mohlo být zjištěné jednání obviněného posouzeno jako přestupek proti občanskému soužití podle § 7 odst. 1 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, jehož se dopustí mimo jiné ten, kdo jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí, nebo kdo úmyslně naruší občanské soužití tak, že se vůči jinému dopustí schválnosti nebo jiného hrubého jednání.

46. Nejvyšší soud se zabýval i tím, zda nedošlo k zániku odpovědnosti za přestupek z důvodu uplynutí promlčecí doby podle § 29 písm. a) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, avšak k takovému závěru nedospěl. Délka promlčecí doby v daném případě činí jeden rok podle § 30 písm. a) cit. zákona. Promlčecí doba začíná běžet dnem následujícím po dni spáchání přestupku (§ 31 odst. 1 cit. zák.). Dnem spáchání je den ukončení jednání nebo den, kdy nastal účinek. Promlčecí doba běží zvlášť pro jednotlivé přestupky (§ 31 odst. 3 cit. zák.). Vzhledem k neurčitosti skutkových zjištění vyjádřených ve výroku rozsudku nelze k otázce dne spáchání přestupku (přestupků) nyní zaujmout přesnější stanovisko než to, že přestupek mohl být spáchán přesně nezjištěného dne v červnu 2017. Podle § 32 odst. 1 písm. a) cit. zákona se do promlčecí doby nezapočítává doba, po kterou se pro tentýž skutek vedlo trestní řízení. Obdobně se tato doba nezapočítává ani z hlediska nejzazšího okamžiku zániku odpovědnosti za přestupek podle § 32 odst. 3 cit. zákona (navíc se podle znění tohoto ustanovení účinného do 31. 1. 2022 maximální tříletá doba zániku odpovědnosti za přestupek vztahovala pouze na případy přerušení, nikoli stavení promlčecí doby). Trestní řízení se v této věci vedlo od 17. 10. 2017, kdy byl sepsán záznam o zahájení úkonů trestního řízení (§ 12 odst. 10 tr. ř.), do dne tohoto rozhodnutí Nejvyššího soudu o dovolání obviněného. Z uvedeného plyne předběžný závěr Nejvyššího soudu, že odpovědnost za případné přestupky spáchané zjištěným jednáním obviněného z důvodu uplynutí promlčecí doby nezanikla.

47. Podle § 265m odst. 1 tr. ř., § 222 odst. 2 tr. ř. Nejvyšší soud postoupil věc obviněného JUDr. Romana Švaňhala, Ph.D., pro skutek zjištěný nalézacím soudem a vyjádřený ve výroku jeho rozsudku (postup v souladu s usnesením velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2019, sp. zn. 15 Tdo 1443/2018, uveřejněným pod č. 31/2019 Sb. rozh. tr.) Městskému úřadu ve Žďáru nad Sázavou jako orgánu příslušnému podle § 60, § 62 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb.

48. Formou rozsudku (§ 265m odst. 1 tr. ř.) rozhodl Nejvyšší soud o dovolání obviněného v neveřejném zasedání. K projednání a rozhodnutí věci v neveřejném zasedání byly splněny zákonné podmínky [§ 265r odst. 1 písm. c) tr. ř.] poté, co s tímto postupem vyslovil souhlas jak státní zástupce, tak obviněný. K vyhlášení rozsudku byla zvolena forma uveřejnění jeho plného písemného vyhotovení na elektronické úřední desce Nejvyššího soudu (§ 265r odst. 9 tr. ř.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 24. 1. 2024

L. S.

JUDr. Josef Mazák v. r.
předseda senátu